

НАША ПОШТА

НАША ПОШТА

САДРЖАЈ

Наши дани. — Pošta (njene funkcije) u privredi i pravu. — Међународна телеграфска конференција. — Први корак за наш телефон. — Напредак у страним земљама. — Персонална питања. — Разликовање звања по Ч. з. — Наше потребе: Оцењивање службеника. — П. т. ткола. — Пошт. штедионица. — Ugovorne državne pošte. — Телефон у селу. — Упутнице. — Именик пошта. — Савез набављачких задруга држ. службеника. — П. т. удружење. — Из прошлости. — Бројно стање службеника. — Књиге и листови. — Одговори.

БЕОГРАД
БАЛКАНСКА 9

„Наша пошта“ излази сваког месеца.

Претплата: 40 д. на годину, 20 д. на пола године, шаље се Администрацији „Наше поште“ преко Пошт. штедионице на чековни рачун бр. 53.888.

Поједина свеска 5 д.

НАШ ЈЕЗИК

Требало би се свом силом оборити на невероватно погрешан језик и страховито рђав стил свих оних разноврсних канцелариских састава који, ширећи се путем потребног публицитета у народ, штетно утичу на језик тек писмених или полуписмених људи. — Тако пишу „Записи“ у похвалном приказу *Нашег језика*, часописа који издаје Лингвистичко друштво (Српски семинар, соба 3, Универзитет у Београду). „Наш језик“ излази једанпут месечно; годишња претплата 30 д.

ВИДОВИЋЕВА ДОПИСНА ШКОЛА

Полагање појединих разреда гимназије учећи код своје куће. Хиљаде грађана захваљују свој успех у животу Дописној школи за самоуке у Сарајеву, која је основана 1925 године и у којој сарађују двадесет професора стручњака.

Месечни штампани свесци. — Исправци задаћа. — Посебан педагошки метод у развоју воље. Течајеви за један, два, три и четири разреда годишње.

Бесплатни проспекти могу се добити код дирекције Видовићеве деписне школе за самоуке у Сарајеву.

**НАЈЈЕФТИНИЈЕ ЦЕНЕ И НАЈВЕЋИ ИЗБОР
ЕНГЛЕСКИХ ШТОФОВА И ПРИБОРА**

МОЖЕТЕ НАЋИ САМО КОД

СОЛДАТОВИЋА И КОМП.

КНЕЗ МИХАИЛОВА 44 — ТЕЛЕФОН 26-157

ПРЕГЛЕД СЛОБОДАН — КУПОВИНА НЕОБАВЕЗНА

НАША ПОШТА — NAŠA POŠTA

Основао 1912 г. Милан Л. Павловић

СВЕСКА 98

БЕОГРАД, 1 ОКТОБАР 1932

ГОД. IX

НАШИ ДАНИ

Претседник Француске владе г. Ерио је казао: Ако се свету жели добра, страсти и сила треба да се обуздају и да и на овом терену надвлада разлог, искреност и методички рад.

Француска и Велика Британија сагласиле су се да усвоје методу слободне и отворене дискусије по свима питањима која би била слична онима која су била расправљана у Лозани и која би могла да задиру у европски режим.

Гастон Жез, професор Сорбоне: Криза која пустоши свет, није обична привредна криза као што су оне које су периодично реметиле економски поредак у XIX веку и на почетку XX века.

Ако у претресањима има критике, не треба у томе гледати одмах злонамјеру или тенденцију, већ напротив добру вољу и настојање да се поправи оно што не ваља.

Тренуци су такви, да свако заваривање, свако уљешавање догађаја може нам донијети нежељене посљедице.

Пролазимо једну озбиљну кризу, која дубоко заорава у цио наш народни и економски организам.

Јер ништа није теже него ријечима убиједити људе у оно, што би данас могли учинити са мало жртава, а сјутра већ по цијену неподвижних искушења.

Лијек је поправљање, без оклијевања, онога што се да поправити. Не закрпе, јер крпљење не води ничему, већ основно и систематско лијечење.

(„Зейта“)

И ако времена која долазе не носе никакве олакшице са стране, немојмо заборавити да свака земља у раду и радиности свог становништва располаже и сама довољно великим резервама, да би својом сопственом снагом могла да савлада и најтеже кризе. Ако ту радиност будемо искористили систематским начином и у оквиру што боље државне администрације, што тешње сарадње појединих грана наше привреде и на основу програма који одговара данашњим могућностима пословања, ми ћемо лакше сачекати оно време повратка коњуиктуре о којем се сада истина много говори, али у чији се прилог ништа не предузима.

Ђ. Ђурчин („Правда“)

POŠTA (NJENE FUNKCIJE) U PRIVREDI I PRAVU

— 4 —

Obzirom na organizaciju pošte kao važne kulturne institucije opstojale su načelno dvije alternative, i to da se osnuje kao (1) državno preduzeće ili kao (2) privatno preduzeće, a u potpunem događaju kao (a) potpuno slobodno preduzeće ili kao (b) preduzeće, koje vrši poštanske poslove u prenesenom području rada, t.j. kao privatno preduzeće na koje država vrši veći ili manji utjecaj. U vezu s time dovode se i pitanja, da li treba poštu organizirati kao preduzeće na monopolističkoj bazi ili na bazi slobodne konkurencije.

Dok je pošta (kao primjerice u starom vijeku) služila isključivo za državne svrhe (svrhe vlasti), bilo je posve naravno da je pretstavljala organizaciju državnog preduzeća. Pošte u srednjem vijeku razvile su se većim dijelom kao privatna preduzeća. No s porastom važnosti prometa s vijestima i poštanske institucije uopće (počevši od XVI stoljeća) razvilo se shvaćanje, da isključivo pravo osnivati i voditi pošte pripada samo zemaljskim gospodarima (državama). U tome leži početak institucije poštanskog regala. Tamo, gdje se zastupalo to staljaište, postavljala su se pitanja, da li treba da država sama organizira poštu ili svoje poštansko pravo prenese na privatna lica.

Načelno treba država vlastitu poštansku prometnu instituciju za svrhe svoje državne uprave. Takva potreba opstojala je naročito kod teritorijalnih država, kod kojih su pojedine upravne važnije tačke bile prilično udaljene. No doskora upotrebljavao se državni relais-sistem i za otpremu privatnih pisama, i to isprva samo prigodomice, a kasnije redovito. Prof. Dr. B. *Laum* spominje, da je država morala za svoje državne svrhe podržavati poštu, no kako je njezina finansijalna nevolja u ono vrijeme bila dosta velika, nastojala je fiskalno iskoristiti potrebu svojih državljana u pogledu otpremanja pisama. Iz te ideje razvio se postepeno državni monopol pomoću kojega je država suzbijala privatne institucije slične vrste.

Tečajem historičkog razvitka pošte događalo se češće, da su države davale poštansko pravo u zakup privatnim licima, dotično da se pošta organizirala kao po državi privilegirano privatno preduzeće (obitelj *Taxis*). No i u novije vrijeme pojavljuju se ponovno sporadični prijedlozi, da se pošta preudesi na bazi privatnog preduzeća pri čemu dakako nitko ne zamišlja da se ta organizacija provede tako, da se pošta učini posve privatnom stvari, nego da država zadrži na osnovi svoga prava vrhovništva dostatan utjecaj (nadzor) nad vršenjem poštanskih preduzeća i njihovih poslova. Posve privatna preduzeća (koja su opstojala u srednjem i na početku novog vijeka) ukinula je država (često nakon dugotrajnih borba), a to vrijedi barem za najglavnije po-

druže poštanske djelatnosti, koje se bavi prometom sa zatvorenim pismima. S nekim manje važnim granama pošte (promet s paketima) bavila su se privatna poštanska preduzeća sve do XIX stoljeća, a u mnogim državama opstojе takva preduzeća i danas, i to bilo čisto kao privatna preduzeća, bilo pored državnih poštanskih preduzeća. Država se poslužila protiv privatnih poštanskih preduzeća zabranom vršenja poštanskih poslova i poštanskom prisilom po kojoj se mora svako lice, koje želi odrediti određenu stvar, koja potpada pod pomenutu prisilu, poslužiti državnom ili po državi priznatom poštanskom uredbom.

D-r J. Hellauer napominje, da danas opstoji pošta uglavnom kao državna institucija s monopolističkim položajem, i to i u onim državama, koje inače osobito cijene privatnu inicijativu (privatna preduzeća) i slobodu utakmice. Ta činjenica pokazuje, da takva organizaciona forma uključuje u sebi mnoge osobite prednosti, i to naročito obzirom na ogromnu privrednu i opće kulturnu važnost pošte. Radi toga nastoji država poštansku instituciju udesiti tako, da po mogućnosti služi svakom čovjeku. U tu svrhu potrebno je da su poštanske uredbe rasprostranjene po čitavom području države tako, da se može s njima bez poteškoća služiti svatko, a da je uz to njihova upotreba jevtina i jednostavna, te dostava brza i točna. Tim momentima ne može uvijek i u potpunoj mjeri zadovoljiti privatno preduzeće, jer je ovo osnovano na osnovnoj težnji da postigne što veći dobitak. No pored toga potrebna je uredno i savjesno vođena poštanska institucija i za same potrebe države i radi toga pridržaje ova poštansko pravo za sebe. Poštansku službu vršili su isprva pojedinci u namjeri za dobitkom, no da je taj sistem ostao do današnjeg dana, ne bismo prema konstataciji Henry-a George-a uživali one brojne i stalne poštanske prednosti, koje uživamo danas, a ni tako razmjerno jevtine poštanske pristojbe. Po tome pokazuje institucija pošte već davno tendenciju socijalizacije. Poznato je, da institut privatnog vlasništva gubi sve više i više postepeno jedan po jedan od svojih atributa tako, da se već predviđa vrijeme, u kojemu će biti ograničen na vrlo malen broj stvari. Danas su ljudi u konsumpciji već tako povezani, da će u dogledno vrijeme jedva opstojati privatni monopoli. Dovoljno je spomenuti one ljudske potrebe i njihovo zadovoljavanje, koje su u vezi s rasvjetom, dovodom, kanalizacijom, prometnim sredstvima (pošta) i sl. što sve pokazuje forme kolektivne potrošnje.

— Nastaviće se —

Prof. D-r EUGEN SLADOVIĆ

МЕЂУНАРОДНА ТЕЛЕГРАФСКА КОНФЕРЕНЦИЈА

У Мадриду се 3 септембра о. г. састао Међународни телеграфски конгрес, на коме ће бити заступљени претставници држава и друштава из целог света која експлоатишу телеграф. Конгресу ће присуствовати око 600 делегата.

Овај конгрес нарочито је важан због тога што се на њему извело јединство телеграфа и радиотелеграфа, што је све било изражено у доношењу једне међународне телегр. и радио телегр. конвенције, којој ће бити прикључени као саставни делови правилници за телеграфску, телефонску, радиотелеграфску и радиофонску службу.

Овом приликом вредно је напоменути да је Међународна телеграфска конвенција, по којој се сада врши телегр. служба у међународном саобраћају, донета још 1875 године у Петрограду, због чега је било крајње време да се замени другом с обзиром на велики напредак у телеграфији и телефонији.

Електрични телеграф уведен је у Европи 1849 године и био је прешао националне границе у почетку само суседних земаља.

Прва међународна телеграфска конвенција закључена је 3 октобра 1849 године између Пруске и Аустрије у циљу „успостављања и употребе електромагнетског телеграфа за размену државних депеша“.

Затим су се налазиле сличне конвенције између Пруске и Саксонске од 17 октобра 1849 и Аустрије и Баварске од 21 јуна 1850. Из тих конвенција родио се аустро-немачки савез који је основан у Дрезди 25 јула 1850.

Главне међународне конференције на којима су мењани и допуњавани телеграфски правилници биле су у Лисабону 1908, у Паризу 1925, у Брислу 1928, а последња међународна телеграфско-радио конвенција донета је 1927 у Вашингтону.

На конгресу у Мадриду нашу државу заступа г. Димитрије Златановић, виши саветник Министарства саобраћаја, шеф отсека за т. т. службу, и г. Светомир Драгићевић, референт за међународну радио телегр. службу при истом Отсеку.

Радио станицу у Београду заступа на овом конгресу њен делегат мајор г. Фанау.

ПРВИ КОРАК ЗА НАШ ТЕЛЕФОН¹⁾

— 3 —

На непуn месец дана после потписане повластице за подизање телефонских штација у Београду, Панта Михајловић упућује престоничком грађанству позив преко «Београдског дневника» за упис

¹⁾ Наставак написа из св. од 1 јула 1932.

у телефонске претплатнике. Том приликом износи и услове и цену за месечну претплату. Тај његов позив, написан пре пола столећа, који је изашао у поменутом листу 24 децембра 1882, овако је гласио од речи до речи:

А п а р а т за разговор на даљину — Т е л е ф о н

На основу дате ми концесије највишим указом од 27 новембра т. год. за подизање телефонских штација у Београду — односно у Србији, јављам поштованом грађанству да сам већ у велико предузеће припреме и да ћу у најскоријем времену приступити самом раду, с тога ово јављам г. г. фабрикантима, трговцима, задругама, јавним заводима, редакцијама, докторима, апотекарима, гостионичарима и свима осталим корпорацијама, који по природи свога посла имају честог саобраћаја са Београдом и његовом околином, па би желели да се с њим разговорима и споразумева из своје радње, да ми се пријаве ради уписа.

Услови су за претплату ови:

Ко жели једну или више штација имати, мора се најмање за три године обавезати да ће долеозначену цену за све време платити.

За сваку штацију по вароши плаћаће се по 20 динара месечно, а ван вароши од сваког километра још по 10 динара више.

Сваки абонемент има право, са сваким који овакву штацију има, разговарати, а да се ови абонементи знаду, то ће сваки поред апарата, добити све штације наштамане.

Овакви су апарати у целом свету код свију европских дворова, надлежатељства, позоришта, ватрогасних друштава итд. примљени.

Цене сам ставио такове како ће моћи, надам се, наше грађанство што више и што скорије одазвати се и са својим порудибинама удостојити ме.

17 децембра 1882 г. Београд

П. М и х а ј л о в и ћ
тех.-физ. механичар

Овај први апел на престоничко грађанство, баца пуну светлост на сам почетак рада око оснивања прве телефонске мреже у Београду и то ће послужити будућем историку као помоћна грађа за повесницу нашег телефона.

После овог првог корака, учињеног преко јавности, Михајловић је држао као у воску, да ће Београђани похитати са телефонским пријавама и да ће се грабити за упис, утркујући се ко ће пре добити телефонску везу, било у својој кући, у своме дућану или канцеларији. Али се у томе био преварио и дошао је врло брзо до разочарења.

Кад је видео да су Београђани остали потпуно равнодушни на његов позив за упис, Михајловић је онда, — бојећи се да му не пропадне добивена повластица, ако не почне свој посао око подизања телефонске мреже у року од 6 месеци, — покушао једно друго, ефикасније, средство. Наиме, уз припомоћ Косте Радисављевића, инжењерског капетана, Михајловић је подигао прву телефонску линију од 300 метара дужине, између палилулске касарне и географског одељења Мин. војног, које је онда било смештено на спрату кафане «Код три листа дувана», на углу улице Милоша Великог и Краља Александра. То је учинио 14 марта 1883, и онда је одмах позвао Министра војног, Ђенерала Тешу Николића да разговара преко телефона са капетаном Радисављевићем, доцнијим инжењерским пуковником и министром грађевина. Ђенерал се одазвао Михајловићевој молби и био је веома изненађен кад је на телефону познао глас свога саговорника. Онако задивљен и одушевљен, Ђенерал је одмах отишао у Двор и о томе реферисао краљу Милану, молећи га у исто време да пође са њим у Министарство да се о свему томе лично увери. Краљ му је учинио по вољи, и кад је завршио разговор на телефону и био веома задовољан, онда је наредио Ђенералу да има у виду, да се у наредном државном буџету унесе што већа позиција за подизање телефонских линија између Двора, касарна и квартова.

Као што се види из датума добијене повластице и подизања прве телефонске линије, Михајловићу је прошло 4 месеца и 17 дана од дана добијене концесије, за које време није био монтирао ниједну телефонску стацију код приватних особа. Уплашен равнодушношћу Београђана за ову новину у брзом телефонском саобраћају, и видећи да му се приближује крај повластице, Михајловић је узео уверење из Мин. војног, 26 априла 1883, ИБр. 1105, да је подигао телефонску линију од 300 метара дужине и две телефонске стације, а на основу тога уверења, добио је ново уверење Мин. народне привреде, као надлежног за телефонску струку, да је Михајловић отпочео свој рад на подизање телефонске мреже у Београду у своје време, и да према томе ужива пуно право, дато му концесијом. Али Михајловић, и преко свега тога није имао среће. Београђани су и даље остали равнодушни. И што се више приближавао дан истега дате му повластице, он је био све енергичнији у заузимању око уписа телефонских претплатника, али без успеха. И тако му је, најзад, пропала и сама повластица.

— Наставиће се —

ДИМ. Ц. ЂОРЂЕВИЋ

НАПРЕДАК У СТРАНИМ ЗЕМЉАМА

Међународни биро Светског пошт. савеза имао је у 1931 г. 10.363 предмета (у 1930 г. 13.146), од којих 363 окружница (у 1930 г. 434). Савезу припадају земље са укупном површином од 131.057.944 кв. км., са насељењем од 1.931.700.322 становника.

— Службени лист Ирске обнародовао је уредбу која забрањује п. т. особљу, обзиром на природу и услове његове службе, да се ставља на страну политичких странака. То ради тога да се не штети служби сумњом да је особље у служби разних странака.

— Влада Велике Британије известила је Народно претставништво о резултату п. т. експлоатације за 1931-2 г. Телегр. служба је имала дефицит од 828.000 фунта стерлинга, а телеф. служба суфицит од 557.000 фунта стерлинга. Сума годишњег дефицита, тако је смањена за 180.000 фунта стерлинга.

— У Лондону се врше пробе новог телегр. апарата који омогућава да се истовремено предају 20 до 40 телеграма. Проба је успела на отстојању од 385 км.; за једну минуту предаје се 80 речи.

— Персија је преузела у своје руке телеф. мрежу која је раније била уступљена приватном друштву. Персиски Парламенат одобрио је уговор између Персије и Велике Британије, према којему се распушта Индоевропско телеграфско друштво у Персији. Енглеска влада се обавезала да ће предати Персији све техничке инсталације Друштва, изузев извесне кабловске станице.

— Најдужи телеграм који је до сада био, сматра се телеграм који су бирачи упутили америчком сенатору Шипарду, 7 јуна 1932. Телеграм је био на 142 обрасца, који служе за телеграме, садржавао је 22.205 речи и на њему је било 7.770 потписника.

— У Немачкој се тражи да сваки п. т. т. службеник буде снабдевен маском против гасова, да у случају рата и авионских напада могу несметано вршити службу.

У Немачкој је одржана скупштина поштар и железничара, која је захтевала да се изједначи експлоатација железница и пошта, као установа за пренос и доставу вести. Њихова значајна улога је политичког, економског, културног као и социјалног карактера. Резолуција даље вели да је та установа опште благо целокупног народа и да служи интересу колективности, те да треба увести заједничку сарадњу пошта и железница у интересу те колективности.

Приликом последњих избора у Немачкој, осам чиновника п. т. струке изабрани су за народне посланике.

— Слепи телефониста. У Оклахоми, С. А. Д., налази се г. Х. К. Гелор, телефонски оператор, који је потпуно слеп. Без обзира на слепоћу, на задовољство претплатника руководи сеоским стандардом, и то са тачношћу и вештином да му многи здрави могу позавидети.

— У Уругвају је установљен савет Дирекције пошта и телеграфа. Претседник савета врши дужност шефа п. т. т. струке.

«Инион постал», орган Међународног бироа Светског п. савеза донео је студије: о поштанској електромеханизацији пошт. зграде у Буенос Ајресу; о тражењу стила за пошт. зграде; о раду администрације пошта Немачке у 1930. Написи су од нарочитог интереса за наше стручњаке. Е.

Министарство пошта у Немачкој израдило је статистику саобраћаја у 1931 г. из које се да утврдити, да је саобраћај у свима грамама службе, током године знатно опао. Изражено у процентима то опадање овако се претставља:

Телеграфски саобраћај опао је за	18.5%
Ваздушни поштански саобраћај опао је за	17.4 „
Саобраћај пошт. пакета и означених вреди.	11.2 „
Обични пакети	9.8 „
Новчана писма	8.1 „
Налози	7.5 „
Доплате	6.4 „

На крају 1930 године било је у Швајцарској 16.350 службеника према 15.902 у 1929 г. Број поштанских надлештава 3673. У савјезу са нашем земљом, Швајцарска има, скоро исти број пошта, али за то има читаву једну четвртину више особља иако је шест пута мања по пространству од наше земље, а три пута по насељености!

Према статистици извршених дневних говора у Њујорку број достиже 3 и по милиона дневно. Њујорк сам има 1,812,000 претплатника или 27% целокупног становништва. Управа и експлоатациона служба има 47.000 службеника.

Грчка је успоставила телефонску везу са Немачком преко Бугарске, Румуније и Мађарске. За сада само ради Солун са свима станицама Немачке. Такса 12.80 Р. марака.

Бугарска од 1 фебруара 1932 има везу са Холандијом преко Беча.

Француска. Успостављена је аутоматска централа у сектору Segin на службу 23 јан. 1932 г. Број претплатника 92.000.

Инглеска. Од 1 марта 1932 проширена је радиотелефонска служба и на Сандвичка острва у Тихом Океану. Један разговор из Лондона, од три минута кошта за Хонолулу 9 L а за Хавај 9 L и 12 S.

М. ВУЈАДИНОВИЋ

ПЕРСОНАЛНА ПИТАЊА

Министар, бан или овлашћени старешина, кад по надлежности из § 103 Ч. з. одлучује о престанку службе држ. службеника грађ. реда, на основу тач. 16 § 104 у вези са § 110 Ч. з., дужан је претходно да испита и утврди чињенице, из којих је могао стећи уверење о неспособности или неподобности дотичног службеника, или да то за-

хтева интерес службе. (Одлука Опште седнице Држ. савета бр. 13.930 од 27 и 28 априла 1932.)

ОБЈАШЊЕЊА ЧАСОПИСА ПОЛИЦИЈЕ

По тач. 4 § 270 Ч. з., држ. службеницима грађанског реда, који су као активни држ. службеници или пензионери били на војној дужности у рату пре 1 IX 1923, на буду пензионисани по Ч. з. од 1931, време проведено у рату, рачуна се тако, да се за сваку годину у којој је било рата рачуна још по једна година. Ова одредба важи за све држ. службенике, без обзира што је дотични учествовао у рату у бившој аустро-угарској војсци, пошто закон за овакве случајеве није учинио никакав изузетак.

Време које је државни чиновник провео у једној положајној групи на основу одлуке коју је Државни савет поништио не може се доцније, када тај чиновник саобразно закону поново добије исту групу, рачунати за напредовање или добијање периодске повишице у тој групи, пошто се има сматрати, да то време уопште у тој групи није ни провео, јер је акт о постављању био незаконит. Тач. 25 § 62 Фин. закона за 1932-33 не односи се на овакве случајеве.

Кад је дневничар постављен за званичника, онда је то прво постављење за државног службеника који по закону тече право на пензију, и зато се тако постављеном званичнику имају обуставити првомесечне принадлежности у смислу тач. 1 § 134 Ч. з. Не може се то постављење сматрати као унапређење о коме говори тач. 2 тога § јер се постављањем за званичника дневничар не унапређује, већ привишт поставља за званичника у смислу Ч. з. 2) Званичницима постављеним под владом важећег Ч. з. раније дневничарске службе не рачунају се за пензију по изречном наређењу у § 113 Ч. з. као и по § 116, који говори о томе, које се време узима уобзир за обрачун пензиских принадлежности, где се дневничарска служба не спомиње.

По § 52 Ч. з. периодску повишицу званичници добијају после три године ефективне службе проведене у једној групи. Ако тај услов испуњаваате, онда имате права на периодску повишицу. За доношење одлуке о исплати те повишице треба да се обратите молбом преко непосредног старешине.

Подофицирска служба у сталном кадру војске и морнарице у случају прелаза у грађанску службу не рачуна се у рок за стицање права на пензију по § 113 Ч. з. — § 114 последњи став истог закона. Та се служба за напредовање урачунава само у случају прелаза који предвиђа § 8 и то по § 64 Ч. з., али ако је прелаз извршен пре него што је подофицир напунио 10 година подофицирске службе, та се служба не може рачунати за напредовање. Према овоме, време које сте провели као подофицир може вам се рачунати за пензију тек кад проведете 10 година у државној служби, али вам не може бити рачунато за стицање права на пензију као и за напредовање.

Иако је т. 3 § 3 Закона о насељавању јужних крајева омогућено давање земљишта нижим државним службеницима приликом насељавања јужних крајева, ипак тиме, нити другим законским прописом, није одузето право надлежном органу да таквог службеника премести у друго место. Разуме се по себи, да је закон овде имао у виду такве службенике чије премештање долази врло ретко или никако у обзир; као и да ће надлежни орган о тој чињеници водити рачуна, ако дође у питање премештај службеника чија је породица већ насељена.

По § 255 Ч. з. у групама у којима су предвиђене периодске повишице, припада службенику, по ступању на снагу тога закона, она периодска повишица, на коју има права према годинама ефективно проведеним у групи у којој се затекао. По § 52 истог закона периодске

повишице добијају се после сваке три године проведене у једној групи. Према овоме, ако сте у III групи званичника провели пуних шест година, онда имате право на другу периодску повишицу у тој групи.

1) У §§ 134 и 263 Ч. з. говори се о припадљностима. Под припадљностима подразумева се све оно што службеник прима сваког месеца на државној каси као редовну награду за свој рад, па се под припадљностима има подразумевати и додатак предвиђен у § 31 Ч. з. Према томе се и §§ 134 и 263 имају применити и на додатак из § 311 Ч. з. 2) У § 113 Ч. з. није постављен услов да службеник мора бити непрекидно у служби 10 година да би стекао право на пензију. За стицање права на пензију потребно је 10 година стварно проведених у државној служби и то таквих, које се рачунају за пензију, без обзира да ли је било прекида у служби, осим случајева где закон друкчије прописује (на пример код оставке § 113, последњи став).

РАЗЛИКОВАЊЕ ЗВАЊА ПО Ч. З.

П о л и ц и ј а је донела по овом питању напис г. др. Уроша П р и ц е, пол. управног секретара, из којег саопштавамо:

Звање је онај степен у хијерархији државних службеника, који се према квалификацији и службеном времену без обзира на положај, којег се у служби заузима, док је пак положај напротив обављање извесне службене функције, што је редовито спојено са звањем, а изнимно се може и одступити од тога.

Повреда је закона, ако се нетко са звања средњег начелника без свог изричитог пристанка поставља на звање престојника полиције, старешине кварта, политичко-управног секретара, полицијског комесара и слично, јер наступа повреда звања у смислу § 98 чин. зак. Придржавајући се строго закона, са звања средњег начелника може се и без приволе, а без повреде звања, поставити само на она звања, која су распоређена у распореду звања § 346 чин. зак. у III групи 2 степена где је звање средњег начелника најниже. Свако се друго постављење има сматрати очитом повредом закона.

Да је ово становиште исправно види се и по § 102 чин. зак. где се ранг звања одређује према крајњој групи, до које је звање распоређено, према чему би се на пр. звање пол. упр. секретара према раније заузиманом звању средњег начелника сматрало очитом дегредацијом, што се ни дисциплинском казном не може постићи, јер казну постављења на ниже звање не предвиђа ни § 189 Ч. з.

А како се тек замишља систематизација места по § 46 Ч. з. ако ово изложено становиште не би било умесно. Не би се опће могла провести без усвајања овога становишта, јер се при противном тумачењу један средњи начелник не би могао уопће повући са положаја старешине средњег начелства, ако нема упражњеног места у сличном звању.

НАШЕ ПОТРЕБЕ

ОЦЕЊИВАЊЕ СЛУЖБЕНИКА

Нови Ч. з. се старао да отклони недостатке ранијег Ч. з. Тако и у погледу оцењивања. Међутим, у самој примени појавили су се нови недостаци, који изазивају оправдане жалбе. Већ се указује потреба да се донесе Правилник о оцењивању држ. службеника, који би важио за све ресоре и којег би се све комисије морале придржавати. Без њега, оцењивање из године у годину биће све више идузорно, неће постићи свој циљ. Ч. з. није предвидео доношење тога Правилника, али ништа не смета да га Мин. савет пропише.

Г. инж. Јосип Ш в а г е л публиковао је у «Саобраћајном прегледу» напис који расправља оцењивање службеника. Саопштавамо из њега:

Оцењивање треба да има велику практичну вредност: оно ће послужити новом старешини за упознавање службеника, властима пак за подлогу његова кретања у служби. Једно и друго захтева да оцењивање буде јединствено и тачно.

Нови Ч. з. је одузео непосредно оцењивање старешинама и одредио, да то врше подручне комисије код обласних дирекција и самосталних управа. Старешинама је једино ставио у дужност, да предажу тим комисијама годишњу оцену као резултат старешинског извештаја, који се саставља двапут годишње.

Већ самим тим имало би бити загарантовано да ће оцењивање по новом закону бити од оне важности, како је истакнуто.

Старешина бележи своја опажања о поједином службенику двапут годишње и тиме је умањена вероватност, да ће тренутно расположење старешине имати знатај на те примедбе. А и период опажања је краћи, те је вероватније да ће иста бити тачнија.

Осим овога нови је закон знатно олакшао једнолично гледиште при оцењивању како старешинама, који су по томе подносили предлоге, тако и самој комисији тиме, што је изнео тачне дефиниције, ко је добар, ко врло добар и одличан, односно слаб.

Концентрација оцењивања свију службеника једне области пред истом комисијом, имала је бити од најзнатније важности по једнолично оцењивање службеника, јер ће иста комисија имати свакако иста гледишта и исти метод при оцењивању свију. Нарочито пак дефинисањем степена оцене требало је престати индивидуално старешина да игра било какву улогу. Уколико би се ипак старешина у томе намерно или ненамерно повео за својим осећајима, постојала је још могућност, да га на закон упозори подручна комисија, тражећи поближа обавештења за службенике, за које јој се учини, да су против закона предложени на бољу, односно лошију оцену. Ово право даје комисији први став § 42 закона, према коме се оцењивање врши и на основу личног сазнања чланова комисије, а једнако се у § 45 даје право врховној комисији да нареди дослеђење, а онда ће свакако подручна комисија имати право ислеђења. Ово је коначно и логично из целе основице на којој је оцењивање у новом закону изведено као и намера закона. Једнако и рок за оцењивање од два месеца даје довољно времена за потребна ислеђивања.

Тиме је, дакле, подручна комисија могла извршити своју регулаторну функцију и провести једнолично оцењивање на целом свом подручју и дати му ону вредност, коју би требало да има, а по новом закону и могло имати.

Међутим, не знам, да ли је свугде постигнуто оно, што нови закон тражи и омогућује. Из некојих практичних случајева чак сам се уверио, да је оцењивање остало у суштини, као што је било и раније, а само се форма изменила. Поједини се старешина или уопште нису обазирали на јасне дефиниције појединих степена оцена, или пак рђаво тумачили сам закон. Неки је старешина духом закона оправдао свој поступак противан закону. Понајчешће су се делили одлични прегрипом, док је јасно, да би тек ретки службеници могли бити одликовани овом оценом.

Много су овакови старешине допринели, да је опште оцењивање и овај пут промашило своју сврху. Највише је било случајева, где су се старешине распитивали о оцењивању међу собом. И ту се најчешће један повео за другим (нарочито ако се радило о другој грани службе) не допуштајући да буду његови службеници гори од оних другог старешине.

Овакови се предлози углавном пред подручним комисијама нису довољно филтрирали, а нарочито не у смислу најважнијем: упоредбом оцењивања службеника по јединицама. Ретке су у том смислу чињене измене, а да је било какво ислеђивање по којем случају, није ми уопште познато. Комисије су се понајчешће граничиле на то, да одобре предлоге појединих старешина са свим слабијим странама, које су ти предлози садржавали. И сврха оцењивања није дакако постигнута.

Сасвим је сигурно, да ће следеће оцењивање бити у том погледу још на горем ступњу, јер ће и старешине, које су строго по закону оцењивале, прећи на метод оних, који су преблагим оценама стицали популарност међу подређеним службеницима. Природно је, да ће овакви примери завести на пут, који је много лакши и много угоднији. Но тиме је сврха, коју је нови закон прописао потпуно промашена и онда је било боље остати при једноставнијем пређашњем начину, кад већ оба дају једнаке резултате.

Да би се то избегло, потребно је још на време посебно упозорити старешине на исправне извештаје и предлоге. А подручне комисије мораће сумњиве предлоге враћати и несавесности у поднашању предлога предлагати на исправљање. Подручне ће комисије уистину морати тако поступати, да би оцењивање изашло из оквира релативности, што је било на штету и установи и појединцима, јер је дозвољавало истицање слабијих над способнијима.

П. Т. ШКОЛА

То питање занима све духове, јер од њега зависи и будућност струке. Дотле, износимо што се другде ради у том погледу:

Управа држ. саобраћајне железничке школе у Београду одлучила је да за школску 1932-33 прими 120 кандидата, мушкараца, који испуњавају следеће услове: 1) да је свршио најмање седам разреда гимназије, реалне или реалне гимназије (све друге школе искључују се); 2) да је поданик Југославије; 3) да је правилно развијен и здрав, да добро види и чује, као и да распознаје боје; 4) да има најмање 18, а највише 21 годину и 5) да положи пријемни испит.

Школа траје две године.

Слушаоци се бирају по стечају и одмах по пријему на лекарском прегледу и положеном испиту и ступају у школу 1 септембра са припадљивостима од 31.50 дневно, а које се могу смањити, у случају већих трошкова око исхране у трезви.

Пријемни испит полаже се из: 1) српско-хрватског-словеначког језика; 2) аритметике и геометрије, програм за ниже разреде средњих школа, и 3) земљопис (општег) а специјално из земљописа Југославија.

Свршени слушаоци ове школе стижу квалификације за чиновничка звања распоређена од 9 до закључно 5 групе сходно § 47 став 2 Закона о држ. саобраћајном особљу.

ПОШТ. ШТЕДИОНИЦА

Извршење штедних отказа

За снижење максималног износа штедних отказа од 1.000 на 500 д. било је оправданих разлога, како у интересу државне касе, тако и у интересу службеника, који су отказе извршивали. Сигурност државне касе и заинтересованих службеника од злоупотреба овим је много више обезбеђена, али је зато погодност улагача за коришћење пошт. штедионицом доста умањена. Ово је особито погодило пословне људе који своје послове обављају путујући, као и оне из удаљенијих села, који се служе општинском поштом. А и сваком улагачу може се указати изненадна потреба за већом сумом, на пр. у случају изненадне болести, смрти, путовања и т. д.

Када би се ово питање могло решити у корист улагача, сматрам да би П. штедионица постала још много привлачнија за широке народне масе. А мислим да би се ово могло учинити без икаквих штетних последица на исти начин, на који је уређена и упутничка служба путем телеграфа, и ако не до већег износа, то бар до износа до ког је дозвољена и упутничка служба. А за улагаче који су пошт. службенику познати или се легитимно документима који ни у ком случају не изазивају сумњу, могла би се ова сума и повећати.

Ово би се могло регулисати на тај начин, што би у даном случају пошта о трошку улагача телегр. путем тражила од П. штедионице извештај о стању имовине и одобрење за извршење отказа. По извршењу отказа одобрење би се или прикључило отказу, или би остало код поште.

Овим би се улагачима учинила једна врло корисна олакшица, да у каквој невољи могу најкрајим путем доћи до своје уштеђевине, или до потребне суме, а то би на улагаче врло повољно утицало. Злоупотребе при оваквом поступку биле би апсолутно онемогућене, јер би се увек од П. штедионице добио тачан извештај о стању имовине, а поште би овакве отказе извршивале само уз несумњиво доказану истоветност, која би се могла поткрепити још и специјалном потврдом полициске или какве друге власти.

А у колико улагач лакше и брже може доћи до своје уштеђевине, у толико има и веће поверење у саму установу, а и то је већ довољно разлог да се о овоме мало размисли.

Z.

Млађи људи у нашој струци све се више интересују за службу, закона и правила и све више се јављају за реч, да из свога сопственог искуства и посматрања припомогну брже, правилније и целисходније вршење службе. Ово је један такав пример који похваљујемо и истичемо за углед.

ИЗ УР.

UGOVORNE DRŽAVNE POŠTE

Za izmenu i dopunu čl. 13 Pravilnika

Član 13 Pravilnika o ugovornim drž. poštama traži, da je novoprимljeni ugovorni poštаr dužan, u roku od tri meseca od dana prijema dekreta o postavljanju, položiti propisani ispit. Ako u ovome roku ne položi ovaj ispit, ništi se postavljanje i raspisuje novi natečaj. A šta će biti onda sa otkaznim rokom dotadanjem poštara?)

Po mome mišljenju, ovo je veoma kratko vreme, da se jedan čovek, ne samo sa osnovnom školom, kako traži Pravilnik, nego i sa maturom, može uputiti u razgranati posao p.t. struke, tim više, što ujedno postaje samostalаn t.j. starešina pošte. Druga je stvar, ako se od ovih ljudi traži samo površno znanje, što bi se onda moralo objasniti ispitnim komisijama, ali u ovom slučaju bili bi dovedeni u pitanje ugled i interes p.t. službe.

Ja sam imao u zadnje vreme jednog ugovornog poštara kao vežbenika, koji je imao četiri razredа gimnazije. Isti je brzo shvaćao i sa puno volje primio zamoljeno zvanje. Ja sam mu dozvolio da radi celokupni posao u stanici od osam sati izjutра, pa do osam sati naveče, razume se pod mojim nadzorom, sa raznim objašnjenjima, kako je koji posao dolazio. On je u radu napredovao i razumevao, a kada je polagao ispit, interesirao sam se preko telefona za rezultat i dobio odgovor: „Mogli ste malo više truda uložiti“. Ova neočekivana primedba toliko mi je bila teška, da sam morao ispuštiti slušalicu pre nego što sam mislio.

Kako sam doznao, ispit je trajao pet i po sati. Јedan član komisije pitao je iz p.t. struke sve ono što bi morao znati činovnički pripravnik sa svršenom dvogodišnjom p.t. školom (svetsku pošt. konvenciju, rad po međunarodnoj p.t. službi itd.). Razumljivo je da ovaj kandidat sa tromesečnom praksom, nije mogao na sva postavljena pitanja povoljno odgovoriti.

Iz ovoga slučaja proizlazi, da neko snosi odgovornost za slabe odgovore kandidata. Za sebe mogu reći, da sam uložio više truda nego što se od mene može zahtevati. Posao, koji sam mogao svršiti za pola sata, ostajao sam sat i po izvan kancelarijskog vremena, samo da bi vežbenik mogao raditi svojom rukom i svojim mozgom.

Dakle ostaje da snosi odgovornost Pravilnik radi kratkog roka, ili ispitne komisije, koje traže ono, što je nemoguće za tri meseca savladati. Ako se mislilo kod izrade Pravilnika, kao što su u ovom slučaju mislili članovi komisije, onda bezuvetno treba produžiti rok od tri meseca na šest meseci, sa pravom, da u ovome roku može polagati i po drugi put ispit, ako se prvi put proglasi kao „nesposoban“. A ako se je mislilo, da je dovoljno i neko

površno znanje (prema roku tako bi bilo), onda bi trebale nadležne direkcije da daju naročite upute članovima komisija, kako se ne bi dogodio slučaj, da se kaže onome ko to nije ni najmanje zaslužio: „Mogli ste malo više truda uložiti“.

Ako bi ovu izmenu sprečavao otkazni rok — čl. 23 — onda treba da se unese pravo države da se može ovaj rok produžiti do jedne godine, a ako se to ne može, onda bar doneti rešenje, da se nakon raspisanog natečaja moliocu odmah dozvoli vežbanje u p.t. stanici, a ne da mora čekati „prije m d e k r e t a“, koji se obično uručuje nakon tri meseca od dana raspisanog natečaja. Ovim postupkom dobio bi kandidat blizu pet meseci za vežbu. Razumljivo je da bi trebalo izuzetak učiniti za one kandidate, koji poseduju svjedodžbu o položenom p.t. ispitu.

ТИХОМИР САВИЋ,
p.t. čin. — starešina pošte.

ТЕЛЕФОН У СЕЉУ

«Полиција», часопис за управно-полициску и судску праксу, којему је власник и уредник г. В. Лазаревић, начелник Мин. ун. дела у пензији, донела је напис «Телефон у служби полиције» који расправља важност телефона у служби полиције. Писац г. Лазар П. Николић вели: Полиција се не може ни замислити без телефона. Телефон је у истини већ одавна постао врло важан орган у служби полиције али се његова функција не може само ограничити на полицију у варошима и градовима већ и по селима и то тако да свака општина има директну телеф. линију са среским начелством.

Писац наводи примере како би телефон могао да послужи корисно и у другом случајевима, у погледу: привредном, здравственом, здравља код стоке, администрације, витешком.

Г. Николић истиче и један похвалан пример:

«У срезу Бањском (Сокобања), иницијативом тамошњег среског начелника г. Радојевића Душана, почело се радити на стварању телеф. линије по сеоским општинама. Прикупљено је преко 80.000 д. готовог новца и тај новац налази се на чувању код Хип. банке. Па су општински судови прегли свим силама да у својим буџетима за 1932 остваре још новаца да би се ова циљ постигла а поред тога прибавили су и потребан број телеф. стубова, и сад се само чека још на извесну помоћ од државе па да се приступи извођењу ових радова. Ти стубови сада леже неупотребљиви и ако се ускоро не почне са радом они ће пропасти, и ако је сваки од њих плаћен по неколико десетина динара. Овај је крај, у истини, прилично заостао у културном погледу иза осталих крајева наше државе, те би ову акцију среског начелника г. Радојевића и општинских судова требало што пре потпомоћи. А ако има ма у ком Државном слагалишту телеф. материјала требало би га уступити општинама среза Бањског по минималној цени, јер становници овога краја иначе су добили врло мало на рачун репарација. Ово све у толико пре што готово све општине околних срезова имају своје телефоне, па би аналогно овоме требало изаћи у сусрет срезу Бањском и наредити подизање телеф. мреже у свима селима у којима их сада нема».

Г. Министар саобраћаја у својем експозеу у Народном претставништву означио је као програм развијање телеф. мреже. Главна управа пошта у томе има ослонац и потстрек.

УПУТНИЦЕ

Како да се спречи и онемогући фалсификовање пошт. упутница?

Наша Управа као и остале Пошт. управе муку муче са фалсификаторима п. упутница, који за све мјере опрезности успевају, да оштете државу, час за веће час умање суме. Недавни случај, који се десио и у ком је држава, како новине пишу, оштећена за око милион д., најбоље нам доказује: да све мере, које су досада предузимане, нису довољне

да обезбеде и државну имовину и пошт. службенике од неприлика код исплате п. упутница, а доказује нам и то, да и начин, на који се данас отпремају п. упутнице не ваља.

О упутницама након уплате и евентуалног прегледа, не води се приликом отпреме никаква рачуна. Оне се шта више ни сумарно не картују као спроводни листови, који немају ни близо ону важност, коју имају упутнице. Јер губитком спроводног листа, ако је био стварно прописно франкиран, држава не губи ништа, а ако и није, губи незнатну своту, према свотама, за које може бити оштећена од фалсификовања упутница, а те се своте пењу на милионе, како је то недавно био случај.

Да би се онемогућило фалсификовање упутница од стране лица ван пошт. струке, — јер несавјесни пошт. службеник има много начина и прилике, да оштети државу и то се ничим не да предусрести, пошто му је поверена државна имовина, — требало би увести појединачно картовање упутница, исто онако, како се данас картују вредносне пошиљке.

Према томе поште би смјеле исплатити само оне упутнице, које су добиле уредно картовање од стабилне или амбулантне поште, и не би се могао догодити случај, да неко «убаци» у врећу фалсификоване упутнице, јер би такове упутнице биле одмах примећене и њихова би исплата била онемогућена.

Овакав начин поступка са упутницама отежао би службу у сталним и амбулантним поштама, али би онемогућио фалсификовање упутница, а то се мора постићи, ма на који начин.

ВЛАДИМИР РАЈЧЕВИЋ,
п. т. чиновник VII групе,
старешина поште Алипашин Мост.

ИМЕНИК ПОШТА

У П. т. веснику од 1 јула ове год. објављена је промена назива пошта «Витина», које се одсада називају «Витина Кос.» и «Витина Љуб.» Не би ли било лепше, логичније и правилније да се иде од главног, па да су се те поште назвале «Витина Вардарска» и «Витина Дринска»? Исто тако је требало те називе одредити већ код отварања друге поште Витина, а не после две године откада две поште раде с istim називом.

У списку пошта требало би називе ревидирати и увести више система, а изоставити разне накарале као «Брлог штација» (шта им је то требало кад постоји само једна пошта Брлог) итд. «Наша пошта» је већ истакла потребу да се општама «Именик пошта». Крајче је време. S.

САВЕЗ НАБАВЉАЧКИХ ЗАДРУГА ДРЖ. СЛУЖБЕНИКА

П. т. часопис оправдано заступа начело задругарства. У њему налази спас како за чиновнике пијединих струка тако и за чиновништво уопште. Савез н. з. д. с. код нас је развио заставу чиновничког задругарства и у том правцу делује. Ради већег успеха, Савез издаје и свој месечни гласник «Задругарство» (Београд, Поенкарева 24). Тај се часопис истиче стручном одабраном садржином. Поред службених вести и извештаја доноси научне чланке о проблему задругарства, задружном васпитању и животу као и о штедњи. У последњој свесци говори и о десетом међународном задружном дану, када је изгласан апел Међународног задружног савеза задругарима целог света. У резолуцији се каже:

Скупштина позива задругаре целог света, да се прикључе у обнављању њезинога веровања, њезинога одушевљења и њезине чврсте воље, а са једним коначним циљем, да народно и међународно деловање задругарства буде допринешено поновном успостављању светскога мира и благостања целог света.

Задругари целог света, уједините се!

Поља ваше активности засејана су за богату жетву. Радници су све многобројнији, који обделавају ваша поља. Велика је нада за једну

плодну жетву, која вам спрема дефинитивно мир, захваљујући задругарству.

Међународни задружни савез групише сада 41 земљу заступајући све континенте.

Више од 70 милиона задругара, претстављајући једну заједницу са више од 200 милиона особа груписаних у 77.500 задруга-чланица:

Потрошачке задруге	64,500.000
Произвођачке задруге	132.990
Земљорадничке задруге	1,880.000
Кредитне задруге	7,107.000
Годишњи обрт прелази	3.201,000.000
Капитал у уделима	234,000.000
Резервни фондови	127,000.000

Дужност управника југословенског савеза н. з. д. с. врши г. Бранислав Трајковић; помоћник му је г. Јосип Ферјанчић; члан управе из п. т. струке је г. Василије Бојић, саветник Мин. за поште. 3.

П. Т. УДРУЖЕЊЕ

Стање у Удружењу на жалост остало је још као што смо забележили у свесци за септембар. Поштни гласник, гласило Дравске секције удружења, у броју од 6 септембра, доноси о томе опширни извештај.

Питање се налази на решавање код меродавних фактора.

Уговорни поштар, гласник Организације држ. уговорних поштара, у броју 7, 8 и 9 саопштава: Састав управе Организације на челу које је претседник г. Петар Стојишић, разне извештаје и вести из домена уговорних пошта. Излажење п. т. часописа једнако небележи, као да се не тиче особља уговорних пошта.

Ми би им пре препоручили да се чврсто држе п. т. заједнице. У томе је интерес уговорних државних пошта. Стручна литература им је помагач. Загребачка Рошта, орган бановинских секција П. т. удружења у Загребу, Сплиту и Новом Саду, за то је свима дала поуку (број од 5 септембра 1932). Приказ «Наше поште», у њему садржани, претставља не само прилог за п. т. библиографију већ и потстрек за рад и бољу будућност.

Монополски гласник је донео напис који и нашим може бити користан. Г. Милан Граовац у њему потсећа другове на причу:

Била једна мајка, која је имала три ваљана сина са којима се је носила као свака срећна мајка. Несрећним случајем она упадне у реку. Синови, који су се ту у близини десили, као добра деца своје мајке, шта су друго имали радити но да што пре притекну у помоћ мајци коју је вода почела заносити. Како је ту у близини био један чамац, сва тројица потрче и седну у исти чамац који је имао свега једно весло, и средњи брат као најближи, дохвати весло и њиме одби чамац од обале и потера га у правцу мајке. Но, по несрећи, сада се у браћи побуди жеља за неким првенством. Тако најстарији брат викну средњему да му да весло да он чамцем управља, јер као најстарији има на то правенствено право. Док су се ова двојица расправљала, чамац је пловio без употребе весла у неодређеном правцу, а мајку је вода све даље заносила. У моменту када је изгледало да су се ова двојица споразумела око «првенства», млађи брат скочи и повика да баш он има првенство право да чамцем управља, јер је на њега као мезимца мајка највише милости изливала. Дакле, сада су сва тројица била завађена и непопустљива, док је мајку чамац све даље матица заносила, те најзад мајка поче да тоне. Најмлађи брат напослетку отрже од средњег брата весло, у намери, да га некако

пружи мајци да се за исто ухвати и спасе. Но у отимању весла то додавање тако невешто учини, да је весло свом својом тежином пало на главу мајци која је онесвешћена потонула испод површине воде, али се је с времена на време глава или рука појављивала изнад површине воде.

Када су браћа увидела да другог спаса мајци нема, јер су остала и без весла које је било испуштено у воду, а будући добри пливачи, једно-времено искоче из чамца да пливањем и гвџурањем мајку спасу. Но ни у води им ђаво није дао мира, већ и ту наста још огорченија прешпрка око «првенства» за које је време мајке потпуно нестало; није се више видела.

Како су се бескорисно гвџурала и плувала, браћа су се толико заморила, да су се једва и сами спасли пливањем. Али авај, када су се мало на обали поодморили, понова наста огорчена свађа међу њима, јер је сада један другог кривој да несрећу која их је задесила губитком мајке која њиховом кривојом није спасена; па и нестанком чамца кога је вода однела у неврат...»

На размишљање

Није, пак, било скупштине удружења ни једне струке која није решавала о животним потребама струке и особља. Изузетак је био на последњој скупштини П. т. удружења. Као да п. т. струка и особље немају своје «вапијуће» потребе.

— Годишња скупштина Вардарске секције П. т. удружења изабрала је нову управу на челу које г. Божићара Маговчевића, саветника-шефа отсека Дирекције пошта у Скопљу. Претседник Надзорног одбора је г. Сава Ратковић, управник поште Скопље 2.

ИЗ ПРОШЛОСТИ

Г. проф. Милосав Јелић у свом напису «Пре педесет година» бележи:

Данас је веома занимљиво пратити Краља Милана на путу по Србији 1882. Није то тако давно било а колико су се околности измениле. Пре свега ишло се колима. Један вод гардиста јашио је испред и на толиком одстојању да прах испод коњских копита не допире до итота. Остатак ескадрона касео је и гутао прашину иза кола. Коњи су падали на дугу путу и, као што се види из Пироћанчева писма, замењивани коњима из батерија. Ишло се преко планина и кроз сва насеља која би друм или крчаник додиривао. То је опет имало добру страну да су и мала места могла да виде владоца. Није се онда знало за телефон и све се саопштавање обављало телеграфом. Кад би претседник владе и министар унутрашњих дела имали што да разговарају дуже, долазили би у телеграфске станице и одатле куцали питања и одговоре. Дневни листови нису слали своје извештаче једно што нису имали материјалне могућности, друго што то није било уобичајено.

(«Правда» 31 јул 1932)

БРОЈНО СТАЊЕ СЛУЖБЕНИКА

По буџету за 1932-33 год. у п. т. т. струци (са Пошт. штедионицом) има 13.880 службеника од којих: чиновника 1 II-2,8 III-1, 7 III-2,19 IV-1,69 IV-2,54 V,743 VI,983 VII,1166 VIII,1270 IX и 996 X групе; 678 чиновничких приправника; 3096 званичника; 2798 служитеља; 26 дневничара; 1146 уговорних поштара; 250 сеоских писмоноша; 300 отправника и 296 вежбеника код уговорних државних пошта.

Овде нису урачунати стручни радници и надничари привремено запослени.

КЊИГЕ И ЛИСТОВИ

Le Centenaire des postes alpestres suisses. — Познато је да се у малој Швајцарској издају најбоље публикације у светској п. т. литератури. Ни садања криза није омела управу п. т. струке да не прослави и свету прикаже Стогодишњицу швајцарских алпинских пошта. Под тим насловом, Управа је издала књигу, која садржином и опремом служи на част земљи која је издаје као и стручној п. т. литератури. Књига је украшена дивним и ретким илустрацијама у бојама. Предговор је написао главни управитељ пошта г. Фирер, а сарадници су писци и сликари првог реда. Књига оживљава, речју и сликом, старо доба са дилижансама које су пре сто година путовале живописним пределима Швајцарске, док их нису заменила савршенија средства те аутомобили са по 100 коњских снага. На крају се налази статистика путника као и прихода и расхода од 1850 до 1931. Дело је изашло у три издања, француско, немачко и енглеско. Издавач је завод *L' Art en Suisse, rue Petitot 3, Genève*. Цена 6 шв. фр. Претплата се може послати издавачком заводу или Гл. управи пошта (*Direction générale des postes — Publicité, Berne*). Наше п. т. библиотеке требало би се редовно снабдевати, оваквим публикацијама које поучавају и буде пажњу и љубав наспрам професије.

П. Ш.

From Post boy to Air Mail. — The Story of the British Post office, by G. Gibbard Jackson, London Sampson Lon, Marston Co. Ltd. 800. 244 p. cloth bound with several illustrations. — Писац излаже историју пошта у Б. Британији од прве организације пошта 1484 г. до садашњег развића пошта, телеграфа, телефона и радиа. Занимљива су поглавља о служби п. пакета, о амбулантној служби, о упутницима, о Лондонској пошти, о маритимној служби и организацији Главне управе. Џексонова књига претставља пуно детаља и слика и врло је поучна за уознавање енглеских пошта.

М. В.

Из штампе је изашла изванредно практична и за сваког корисна књига *Опасност од електричне струје од инж. Миливоја Ракића*. Ова књижица, у којој је изнет читав низ савета како треба поступати с електрицитетом и какве све опасности у свакидашњем животу електрицитет претставља за неопрезне, намењена је у првом реду деци. Међутим књига је тако израђена да ће бити од велике користи и свима одраслима. Стаје 5 д.

П. т. весник *Мин. саобраћаја*, у броју од 1 септембра, поред текућих саопштења, донео је: Уредбу о величини награде дневничара п. т. струке; објашњења о опорезовању награде за ноћну службу и о Уредби о путним трошковима.

Радио Београд, илустровани недељни часопис. Уредник д-р В. Кујунџић, начелник Мин. у пензији. Ишашле су свеске за прошли месец са забавном садржином и домаћим и страним програмом радиа. Претплата је: тромесечно 36 дин., полугодишње 70 д., годишње 140 дин.; шаље се на чековни рачун П. штедионице бр. 54.512. Адреса: Ускочка 8.

ОДГОВОРИ

Г. Д. Т. — О улозима и акцијама писано је на 3 стр. корица свеске за јул-август 1932.

Уредба о организацији п. т. струке са помоћником министра или главним управитељем на челу, готова је, на потпис је меродавних. Чекају се њени ефекти, међу којим реформа Главне управе пошта и телеграфа. Зависно од тога, свакако, биће многа питања која чекају решење те и Правилници о којима се интересуете.

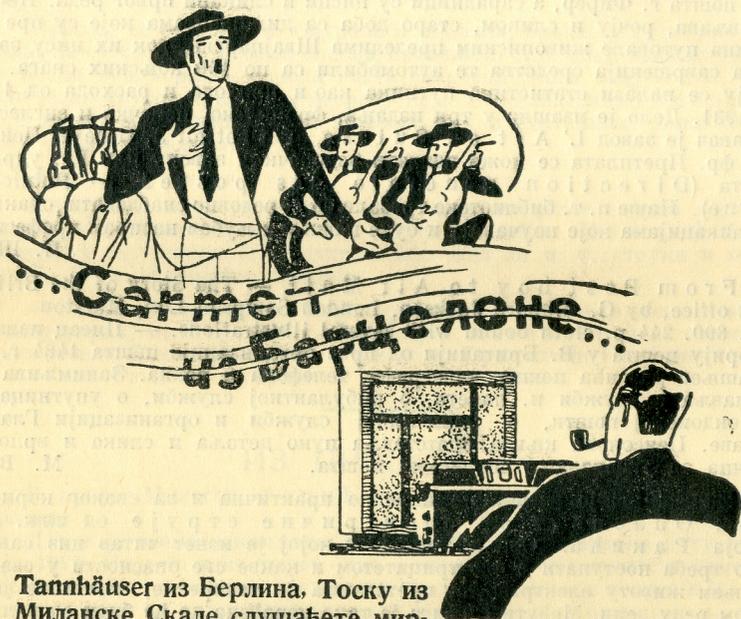
Претплатнику. — Објашњење је на стр. 224 свеске 95-6 за 1932 год.

Уредници и власници:

Д-Р ПЕРО ШОЋ, министар у пензији, Балканска 9,
МИЛУТИН ВУЈАДИНОВИЋ, саветник Мин. саобраћаја, Гарашанинова 7.

Поштарина плаћена у готовом.

Препоручујемо претплатницима да се користе огласима публикованим преко „Наше поште“ као и да их другима препоручују.

Тапнхаузер из Берлина, Тоску из Миланске Скале слушаћете мирно и пријатно заваљени у Вашој наслоњачи. Уживаћете дивну музику несметано и савршено репродуковану на новом Philipsовом моделу 2531, у коме су сакупљени нај-модернији напретци радиотехнике.

Појам за квалитет преставља име

PHILIPS

